

Դեղ կատաղութեան դեմ.

Ընդհանրապէս բժիշկները և անասնաբոյժք կը հաստատեն թէ ինչուան հիմաներէն դեղ մը չէ գտնուած կատաղութեան դէմ: Բայց այս բանիս մասնաւոր ետեւէ եղող անձ մը, Պարթէս (Barthès) դեղագործ Էսթաթէլի (ՅԱՐԵԵԼԵԱՆ ՊԻԼՐԵՆԵԱՅ ՊԱՊԵՐԻՅ) կը ծանուցանէ թէ այս կարծիքս բոլորովին սխալ է, այլ կայ տեսակ մը բաղադրութիւն՝ որով կրնանք թունաւոր շարաւին դէմն առնուլ և զայն ոչնչացընել, եթէ շուտով տրուի այս դեղս:

Ահաւասիկ այս դեղագործին սորվեցուցած բաղադրութիւնը. որ և կը վկայէ, թէ Պիլրենեայց բնակիչքն իրենց նախահարցմէ սորված են այս դեղս, և շատ անգամ փորձուած է յաջողութեամբ շատ տարիներէ 'ի վեր:

Ա՛ն մէկմէկ լեցուն բուռ սալվիս¹ փեղենայ² և առուոյտ³, այս երեք խոտերը դիր քարէ սանդի մէջ և լաւ մը ծեծէ:

Գարձեալ 13 կամ 14 հատ մեխակի կոճ ծեծէ, 15 կրամ դառն նարնջի⁴ կեղևի հետ. դիր ծեծուած խոտերուն հետ մէկտեղ ու նորէն լաւ մը ծեծէ զամենքն ալ խառն:

Գարձեալ երկու բուռ ալ խոշոր աղ աւելցուր անոնց վրայ ու նորէն ծեծէ:

Ետքէն այս խմորը լուծէ երկու գաւաթ ճերմակ հին գինիի մէջ. և յետոյ ճզմէ ու կտաւէ մը անցուր, և երկու գաւաթ ըմպելիք կ'ունենաս: Այս դեղէս գաւաթ մը տալու է հիւանդին, թէ որ ետ տայ՝ երկրորդն ալ խմցընելու է: Ընդհանրապէս տղոց կէս գաւաթ բաւական է:

Ամենակարեւոր է այն քամածէն խաժուածին կամ վէրքին վրայ դնել, տաք ջրով լուալէն ետքը: Այս դեղս կը զօրէնաւ անասնոց. խոզի կամ շան չափ կենդանեաց մէկ գաւաթ բաւական է. իսկ կովու և ձիու եռապատիկն. նոյն դարմանը իրենց վէրքին վրայ ալ ընելով, ինչպէս մարդկանց:

1 Saugé. տա՛ւ երլան քէօքիւ:

2 Rhu. տա՛ւ սէսէֆ օթու:

3 Triolet. տա՛ւ Եօնճա:

4 Orange amère.

ԼԱՎՈՒԱԶԻԷ

Արդի քիմիականութեան ստեղծիչն, այն հանճարեղ մարդն որ զարմանալի գիւտերով ճոխացուց մարդկային երջանկութեան օգտակարագոյն գիտութիւններէն մէկը, այն առատասիրտ մարդն՝ որ գոհ չըլլալով իր ստացուածոց մեծ մասը զոհել ուրիշներու աշխատանքը քաջալերելու համար, անձամբ օրինակ տուաւ անդուլ աշխատելու, այն ճարտար հոգաբարձուն որ գիտցաւ շատցընել պետութեան եկամուտքը, նուազեցընել ժողովրդեան տուրքն, ամբողջ քաղաք մը պահել սովու չարիքէն, այն իմաստուն թշուառն որ զոհ եղաւ մարդկանց անիրաւութեանը և քաղաքական կրից. միով բանիւ, առաքինին և դժբաղդն ԼԱՎՈՒԱԶԻԷ, պիտի գրաւէ մեր էջերուն մէջ՝ այն տեղին զոր իրեն արժանի սեպեր են անթիւ տիտղոսներ, և ընդունելու մեր գովեստից հարկն:

ԼԱՎՈՒԱԶԻԷ (ԱՆԴՈՒԷՆ-ԼՈՐԱՆ) ծնաւ 'ի Բարիզ տասնըվեց օգոստոսի յամին 1743. հայրը հարուստ վաճառական՝ լաւ կրթութեան տուաւ զինքը. պատանին Լավուազիէ գիտցաւ օգտուիլ անկէ, և քաջապէս լմնցընելով ուսմունքն Մաժարինեան դպրոցը, միտքը դրաւ բոլորովին չափաբերական և բնաբանական գիտութեանց տալ զինքն, որոնց համար միշտ մասնաւոր ճաշակ մը ունեցեր էր: Հայրն այս առաջադրութեանս հաւանելով՝ Լավուազիէ սկսաւ աստեղաբաշխութիւն սովորիլ Լաքայլ երիցուն քով, քիմիա գործութեան փորձ փորձել Ռուէլի դորժատան մէջ, և Պեռնարդ-Տը-Ճիւսսիէօ բուսաբանին հետեիլ անոր խոտաբըննութեանց և բուսաբանական դասատուութեանց մէջ: Տկար՝ մարմնոյ կազմուածքով՝ սիրեց ուսմունքը, ինչուան փոխանակ ամենայն անդեան միայն կաթով ապրիլ յանձն առաւ. և ազատելով անձը ընկերական ըսուած պարտ-